

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR: CIRU ECONOMU

Licențiat în drept din Paris, Consilier la Inalta Curte de casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România	40 lei
6 luni	20 „
3 luni	10 „
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni	

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI—5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 16/98

S U M A R

LEGILE SPECIALE ȘI DREPTUL COMUN: Referire deosebită asupra revizuirii, de d-l Cons. Popescu.

JURISPRUDENȚĂ:

Inalta Curte de casație, secția III-a: Ion Ionescu cu Ministerul de finanțe;

Tribunalul județului Putna, secția I-a: Obștia locuitorilor comunei Păunești cu Contesa Ecaterina Dela Fôrest Divonne.

Legile speciale și dreptul comun

Referire deosebită asupra revizuirii

Studiul de față ne este sugerat de o jurisprudență recentă a Inaltei noastre Curți de casație, secția III-a ¹⁾, prin care instanța supremă hotărăște că legea specială a importului zaharinei, neprevăzând calea revizuirii, ea nu este admisibilă în judecățile făcute pe temeiul acestei legi. De aci subiectul se generalizează și cercetând, descoperim o vie controversă în chiar sânul Inaltei Curți. Sunt jurisprudențe cari admit revizuirea în materia unei legi speciale și sunt altele cari nu o admit.

Chestiunea prezintă o deosebită importanță. O seamă de legi nu prevăd revizuirea și este interesant de știut, dacă asupra judecăților în cari obiectul intră sub prevederile acelor legi, există drept de revizuire și care anume este criteriul.

Ca exemplu putem cita: Legea licențelor, Legea vamală, Legea zaharinei, Legea timbrului, Legea comercială, Legea judecătoriilor de ocoale (lege recentă), etc.... Legile acestea au o organizație procedurală specifică; neapărat, ieșim din nota obișnuită. De pildă: Legea vămilor cere ca în contra procesului verbal—ale cărui condițiuni de încheiere sunt prescrise sub pedeapsă de nu-

litate—să nu se admită vreo dovadă decât în urma înscrierii în fals pe care ai declarat-o în apelul înaintat la tribunal; termene speciale pentru opoziție, recurs, etc.... Nici o vorbă despre revizuire.

Subiectul ce ne propunem să-l studiem aci, este: *Dacă legea specială nu prevede dreptul de revizuire, se poate cere revizuirea unei judecăți făcute în virtutea acelei legi speciale?*

Mai înainte de a discuta chestiunea în sine, socotim nemerit să vedem în prealabil: *ce este revizuirea?*

* * *

Autorii francezi sunt unanimi, dând revizuirii următoarea definițiune: *o cale extraordinară de retractare a hotărârilor în ultima instanță, de către chiar instanța care a dat-o, tinzând la o nouă judecată a pricinii* ²⁾.

În Franța ea poartă numele de *requête civile* și istoricul ei este destul de interesant. Prin secolul XV deabia găsim germenul ambelor căi de atac ale sentințelor — recursul și revizuirea—în incuviințările pe cari Curțile regale le dedeau sub numele de «lettres de grâce de dire contre les arrêts». Cu timpul această cale a fost înlocuită prin alta de ordin pur judecătoresc sub numele «La proposition d'erreur». Nu se poate însă spune precis natura juridică a acestor căi supreme de atac ale judecăților ³⁾, pentru că nici nu se pomeneste de erorile de drept și de fapt; totul se reducea la o chestiune de favoare, fie din partea Consiliului regal, fie din partea Parlamentelor. În secolele următoare se introduce treptat caracterizarea recursului și a revizuirii. Către finele veacului XVII distincțiunea revizuirii de recurs o găsim sub această formă, că revi-

²⁾ Garsonnet, t. V, pag. 531; Glasson, t. II, p. 71; Boifard, t. II, p. 156; Carré sur Chauveau, t. IV, p. 306; Mourlon, pag. 390; Dalloz. Rép., t. 39, pag. 231.

³⁾ Garsonnet, t. V, pag. 520, unde și trimitem pe cititor, dacă voește să cunoască istoricul dezvoltat.

¹⁾ Hotărâre din 16 Martie 1909.

zuirea se admite când cererea nu cuprinde nimic ofensător pentru magistratul care a judecat; cu alte cuvinte nu s'ar primi revizuirea, când s'ar invoca un motiv ca acesta: că judecătorul a falsificat depunerile părților. La 1806 se introduce în mod formal în Codul de Procedură civilă revizuirea, având o expunere de motive făcută de Bigot-Préamneu ⁴⁾.

Din acest mic istoric se întrezărește o frământare serioasă, până când natura fiecărei căi procedurale de atac a hotăririlor să se fixeze și să ia o formă determinată. Dacă apropiem acum definițiunea pe care o dă doctrina franceză revizuirii, am putea spune că ea nu diferă, *in esență*, de recurs; însă deosebirea există și este însemnată: definițiunea enunțată cuprinde în partea sa ultimă acest element, că revizuirea se îndreptează înaintea instanței însăși care a pronunțat hotărîrea. Este important acest element din două puncte de vedere: întâiu constatăm un omagiu pe care legiuitorul îl aduce întregului organism judecătoresc, este mărturisirea unei încrederi depline în conștiința și integritatea magistratului din orice punct al ierarhiei judecătorești, și în al doilea rând găsim un spirit de echitate de a lăsa unei părți evident nedreptățite beneficiul judecării de către o instanță de fond. Se știe că revizuirea este admisă în cazuri absolut speciale, în cari evidența erorii o poate constata însuși judecătorul care a hotărît în lipsa unui anume element, sau întemeindu-se pe un act fals.

Dar în principiu revizuirea și recursul sunt foarte asemănătoare: amândouă sunt căi extraordinare de atac ale hotăririlor; o aceeaș eroare poate forma un motiv de recurs sau de revizuire, pentru că uneori și revizuirea se poate cere pentru o eroare de drept ⁵⁾.

Francezii mai cunosc un fel deosebit de atac al hotăririlor sub numele de «la tierce opposition» sau «impétration de nouveau droit», cale procedurală care la noi nu există.

Boitard ⁶⁾, analizând revizuirea, spune că această cale, spre a putea fi întrebuintată, trebuie să îndeplinească două condițiuni: a) să fi fost parte în proces, personal sau printr'un mandatar convențional sau legal, sau printr'o persoană care ți se substituie; b) hotărîrea ce se atacă să fi rămas definitivă. Acest al doilea punct este așa enunțat de autorul citat; dar doctrina cât și jurisprudența—și asupra acestui punct nici o

altă controversă—cer ca hotărîrea nu numai să fi rămas definitivă, dar să fi fost dată și în ultima instanță; de altfel această condițiune e prevăzută formal prin art. 481 din Procedura civilă franceză.

Noi,—și prin redactarea dela 1900, și înainte—imitând procedura geneveză, prin redactarea art. 288 din Procedura civilă admitem revizuirea în contra oricărei hotărîri rămasă definitivă, indiferent dacă e în prima instanță și nu s'au epuizat toate mijloacele de apărare, ca: opoziție, apel. Negreșit că e de preferat legea noastră mult mai largă, pentru că e o necesitate socială de a mai lăsa o speranță unui nedreptățit în mod evident de judecata făcută și, prin urmare, să se împiedice crearea credinței că judecata e amica nedreptății. Ideea de șicană are un adversar hotărît în cazurile anume fixate de cod, când se poate cere revizuirea, și dacă ne gândim că aceste cazuri sunt de strictă interpretare, vedem câtă garanție dă dreptății această cale extraordinară de atac.

Aceste lămuriri date, pentru noi definițiunea enunțată mai sus cere dar o modificare. Vom defini revizuirea: *O cale extraordinară ⁷⁾ de retractsare a hotăririlor rămase definitive, tinzând la o nouă judecată a pricinii, de către însăși instanța care a dat hotărîrea.*

Din definițiune se vede că instanța, judecând o cerere de revizuire, trece prin două faze: una de anulare a hotărîrii (la francezi rescindant) și alta de reluare a pricinii în nouă cercetare, de rejudecare (rescisoire). Putem spune că aceste două faze au și un prolog: I-iu instanța cercetează motivul revizuirii, admiterea ei în principiu; de îndată ce motivul este întemeiat, intrăm în revizuirea propriu zisă și aci se deosebesc cele două părți: anularea hotărîrii atacate și cercetarea din nou a fondului procesului. Această din urmă diviziune nu are numai un interes analitic și de studiu, ea are și o importanță practică. Să luăm, de pildă, un caz: Se poate cere revizuirea, când s'au descoperit acte noi și cari erau în nepuțință de a putea fi produse din o cauză de forță majoră sau pentru că erau în puterea adversarului. Negreșit, motivul e temeinic, revizuirea este admisibilă: câștig în anularea hotărîrii și o anulez; însă în faza de reluare a fondului, de oarece procesul e pus în situațiunea anterioară primei angajări a instanței și se judecă întocmai ca atunci, se poate invoca de adversar în mod fericit prescripțiunea: deși am câștigat anulând hotărîrea, pierd în reluarea fondului și judecata se pronunță tot în defavorul meu.

⁴⁾ În dreptul roman, contrar credinței lui Garsonnet (v. t. IV, pag. 520) există urmele revizuirii (vezi: Dalloz, t. 39, pag. 231). În dreptul vechiu germanic nu se vorbește nimic de revizuire.

⁵⁾ Garsonnet, p. 531 (tom. citat).

⁶⁾ Leçons de Pr. civile, t. II, p. 160.

⁷⁾ Bellot o numește ordinară (Expunere de motive, tit. XXI).

Astfel că partea are nevoie de a studia situațiunea sa în ambele faze ale revizuirii ⁸⁾.

* * *

Am dat cele mai necesare amănunte asupra revizuirii și acum câteva cuvinte asupra naturii ei juridice, înainte de a trece în partea proprie subiectului nostru.

Văzurăm că e o oarecare neînțelegere în doctrină, dacă revizuirea e o cale ordinară sau una extraordinară de atac a hotărârilor. Interesul nu stă numai în cuvinte. Ordinar înseamnă ceea ce este obișnuit și căile ordinare de atac sunt deci cele obișnuite, cari în principiu se admit fără nici o restricțiune; cu alte cuvinte asupra lor nu se discută în prealabil, dacă sunt posibile sau nu de întrebuițat. Când legea vine și impune anumite condițiuni, pentru ca să poți uza de o cale de atac în contra unei hotărâri, negreșit ea creează o cale extra ordinem, în afară de regulă, de ceea ce este obișnuit. La noi judecățile sunt supuse în principiu la două grade de jurisdicțiune: prima instanță și instanța de apel. Recursul nu e o cale ordinară, pentru că el se admite cu restricțiuni, fiind dirijat de principiul unei perfecte administrațiuni a justiției. Avem recurs pentru eroare de drept, violare de lege, etc. Revizuirea este și ea admisă cu restricțiuni, în anumite cazuri, fiind dirijată mai mult de un principiu moral, acela de a apăra pe individ în contra nedreptății evidente a instanțelor judecătorești și inspirându-se în parte din alt principiu de drept, că nu te poți îmbogăți în paguba altuia.

Din aceste considerațiuni se vede că revizuirea, ca și recursul, este o cale extraordinară; prin urmare, judecătorul va avea o deosebită atențiune asupra unei asemenea cereri și trebuie să verifice în primul rând, dacă ea în prealabil e admisibilă.

În contra revizuirii se face o opunere serioasă prin acest argument, că revizuirea atacă autoritatea lucrului judecat. La noi d-l Take Ionescu este un adversar implacabil al revizuirii și bazat tocmai pe acest motiv, că revizuirea tinde să aducă o perturbare în situațiunile câștigate și de asupra cărora vremea a șters inichitatea care le-a stabilit. Este drept că în unele cazuri, cum e de pildă revizuirea acordată minorilor în cele două luni dela majoritate, Statului, stabilimentelor publice ⁹⁾, precum și revizuirea acordată în cazul

descoperirii unor acte noi, sau declarării unor acte ca false, împotrivirea prezentată mai sus câștigă consistență. De altă parte însă, nu se poate tăgădui că ar fi o încurajare a pornirilor rele — ceea ce este de asemeni precumpănitor în vieța socială—să se consfințească legal viclenia și nedreptatea. Revizuirea e în această privință o smerită supunere spiritului de dreptate și e ultima punte de scăpare pentru cel evident nedreptățit de o judecată. Noi socotim că aceste două considerațiuni se pot concilia în modul următor: să se mențină dreptul de revizuire cu toate efectele sale pentru un termen anumit, de exemplu 10 ani, iar dela această dată revizuirea unei judecăți să aibă efect numai direct în contra celui care a obținut câștigul în judecata dintâiu.

Rezumând, vom spune dar despre natura juridică a revizuirii că e o cale extraordinară de atac a judecăților, inspirându-se dintr'un principiu de echitate.

* * *

Nu este în cadrul acestui studiu a face o analiză amănunțită a revizuirii și, prin urmare, nici nu putem vorbi despre diferitele cazuri și despre întreg felul de a prezenta revizuirea după Codul nostru de procedură. Odată ce am dat amănunte asupra revizuirii în general și am putut vedea natura ei juridică, putem trece asupra părții specifice care a determinat studiul de față.

* * *

Iată-ne dar din nou în fața întrebării: Există drept de revizuire asupra unei judecăți rămasă definitivă, când suntem sub regimul unei legi speciale care nu o prevede?

Nu este o mare greutate să înțelegem că o lege specială este determinată de noi condițiuni ale vieții. Legiuitorul nu poate rămâne impasibil față de variabilitatea stării economice și sociale a unui popor. E adevărat că el se mișcă cu oarecare greutate și, ceea ce este mai rău, mișcarea sa e de multe ori determinată de o modificare violentă a condițiunilor vieții. Am spus că mișcarea sa e dificilă în acest sens însă: legea specială fiind în geneza ei mai mult operă de impresiune și, dacă nouile condițiuni cari au determinat-o persistă, până să se stabilească sub o formă bine definită,—și în esență și ca principiu dirigent—va trece un timp îndelungat. Când

⁸⁾ Garsonnet (t. V. p. 638 și următoarele) face o expunere diferită, introducând în discuție un element legal care la noi nu există.

⁹⁾ În procedura geneveză Statul, comunele și stabilimentele publice nu au dreptul de revizuire, pe care vechiul Cod de procedură al Genevei, — ca și francezii, ca și noi (art. 291)—il admitea. În expunerea de motive a Codului de proc., Bellot justifică astfel această înlăturare: «La disposition

qui le leur accordait contrastait avec le reste de notre moderne législation civile, d'où ont disparu toutes ces privilèges abusifs et onéreux que de temps de barbarie avaient multipliés en leur faveur. Leur garantie actuelle ne se trouve plus dans des règles d'exception, mais dans la bonne composition et dans l'active vigilance des corps chargés de leur administration» (op. cit., p. 112).

legea e cauzată de o nouă condiționare a vieții în mod violent, va fi cu mult mai greu ca ea să se adapteze vieții și să ia în fapt ființă de lege. Negreșit că această enunțare este pusă sub formă de principiu și dezvoltarea lui ar necesita o serioasă atențiune. Nu o putem face aci; dar o analiză cât de superficială a raportului dintre lege și starea de fapt îl pune ușor în evidență. Nu avem oare legi cari trec cu atâta ușurință dela o modificare la alta și — luăm cazul când fenomenul, pe care-l consideră legea, persistă — până să ajungem la fixarea unei norme, nu trece un spațiu de timp important ca durată? Această frământare de sigur provine din faptul că în legiferare, legiuitorul, ca și conștiința socială pe care o reprezintă, este impresionist și prea puțin observator. De altă parte nu este iarăși adevărat că legea, determinată de o creare violentă a condițiunilor vieții, prezintă o și mai mare dificultate în aplicarea ei în fapt? Ce exemplu mai elocuent putem cita decât legea noastră agrară din 1909?

Va să zică, stabilim, credem, fără controversă, că legea specială trebuie considerată totdeauna cu neîncredere—bine înțeles juridicește —, *ea reprezentând partea mobilă a vieții sociale*.

Cu totul altfel stă dreptul comun; în el principiile sunt fixate și ceea ce reprezintă ca variabil sunt tocmai chestiunile de amănunt,—obiectul legilor speciale; pe acest element de stabilitate se explică și durabilitatea lui, căci dacă e ceva care să reprezinte cu mai multă temeinicie caracterul conservator într'o societate omenească, e fără îndoială dreptul comun.

Când, prin urmare, este stabilit că ceea ce principial conduce societatea juridică este dreptul comun, nimeni cred nu va face vreo împotrivire ideii că legile de specialitate sunt condamnate să rămână într'un raport de inferioritate față de dreptul comun. Este așa de greu, văzurăm, să se stabilească un principiu dirigent în legea specială — și lucrul se va vedea și mai bine, când vom analiza unele jurisprudențe—de ce n'am primi să supunem aceste legi dreptului comun, să i le considerăm în adevăr ca *species*. Este chiar seducătoare pentru titlul de știință dat dreptului, ideea de unitate și raport. În definitiv, legea specială nici nu poate vreodată să aibă pretențiunea de a avea complexitatea pe care o are dreptul comun; prin urmare, și din acest punct de vedere între dreptul comun și legea specială există un raport de subsumare.

Nu mai încapă îndoială că nimeni nu se gândeste să păstreze acest raport *in perpetuum*. Pe măsură ce legea specială își ia un caracter propriu și dobândește un principiu dirigent, ea se

depărtează treptat-treptat de dreptul comun. De câte ori dar dreptul comun va veni în contradicție cu acest caracter propriu al legii speciale sau cu principiul ei dirigent, legea specială trebuie respectată.

Dar ceva mai mult: Indiferent dacă legea specială are sau nu un caracter propriu și cu atât mai puțin un spirit conducător, ea poate în mod arbitrar să înlătore dreptul comun prin o dispozițiune formală și atunci legea specială trebuie respectată.

Iată cari sunt în general vederile noastre asupra raportului dintre dreptul comun și legile speciale. Revenind cu aceste considerațiuni asupra subiectului nostru, soluțiunea se ușurează în mod simțitor.

Revizuirea este o cale de revenire asupra judecăților în dreptul comun, admisă la noi; ea are ca bază spiritul de echitate. Luăm o lege specială și să căutăm textele, unde ea pomenește despre procedură și anume despre căile de judecată.

Iată legea exproprierii pentru utilitate publică.

Analizând amănunțit această lege, îi descoperi un caracter al său propriu, un principiu dirigent. Ea are un caracter expeditiv; iar ca spirit conducător ar fi o trecere cât mai repede a locului de expropriat în proprietatea Statului. În organizația sa procedurală nu e respectat pretutindeni acest spirit, însă ea are ultimul fel de alcătuire pe care l-am indicat mai sus: este arbitrară.

O ilustrare a celor zise:

Art. 27 șterge dreptul de apel și opoziție pentru hotărârile tribunalului declaratoare de expropriațiune și îngăduie recursul în Casațiune în termen de 8 zile dela notificarea sentinței. Iată art. 53, care dă pentru sentințele tribunalului arbitral asupra estimațiunii dreptul de apel și recurs, tăind dreptul de opozițiune; și, în fine, art. 75 nu dă drept de opoziție și apel pentru hotărârile tribunalului de atribuirea indemnitații și a punerii în posesie. Nici o vorbă de recurs în acest articol, nimic—in general—despre revizuire.

Este clar că nu se poate vedea în aceste citări respectat caracterul propriu sau principiul dirigent al acestei legi; ea are însă această parte că hotărăște în anumite cazuri în mod arbitrar: nu e drept de apel, nu e drept de opoziție; e drept de apel, dar nu e opozție. Hotărit, unde legea numește calea, nimeni nu se gândeste să procedeze altfel de cum indică ea; dar când ea nu spune nimic asupra vre-unui punct și în speță: este drept de recurs pentru hotărârile date de tribunal asupra indemnitații și punerii în posesie? În general, drept de revizuire există?

Noi credem că sub formă de principiu se poate spune: *unde legea specială tace, dreptul comun vorbește*; bine înțeles cu acest temperament pe care l-am expus mai sus: afară numai dacă legea specială are un caracter propriu, un principiu dirigent. Și atunci, în cazul expus mai sus, noi admitem și dreptul de recurs, și dreptul de revizuire în general, în materia exproprierii pentru utilitate publică.

Când vom vorbi în partea finală a acestui studiu despre jurisprudența Casației asupra chestiunii, vom avea prilej să vedem și alte legi speciale. Socotim nemerit să adăugăm aci că doctrina franceză în majoritate este de părerea noastră¹⁰⁾, jurisprudența¹¹⁾, e tot în acest sens cu foarte mici și neînsemnate excepțiuni.

Cităm *exempli causa* pe Garsonnet (t. 5, pag. 540): «La requête civile et le pourvoi en cassation sont recevables en principe *en toute matière*, quelles que soient la nature du procès et la forme dans laquelle on a procédé devant les premiers juges». Și mai decisiv, Carpentier (t. 32, pag. 806, vezi acelaș volum și pag. 134): „La voie de la requête civile est permise en matière de divorce ou de séparation de corps *comme en toute autre matière, bien que la législation n'ait pas prévu ce cas par une disposition spéciale*“.

* * *

Ultima parte a acestui studiu am rezervat-o jurisprudenței noastre—e vorba despre hotărârile Casației asupra materiei.

Să se observe că am pus ca titlu «Legile speciale și dreptul comun», iar în studiu ne-am oprit la o singură idee, dacă dreptul de revizuire e admisibil într'o lege specială care nu-l prevede. Nu este nici o lipsă de logică, de oarece articolul nostru privește chestiunea în general și concluziunile la cari ajungem sunt și ele de natură a răspunde titlului, deși privesc un caz special. Ceeace ne-a indemnât să procedăm așa, este tocmai jurisprudențele Casației noastre. În adevăr Înalta noastră Curte nu are o vedere hotărâtă asupra chestiunii. Sunt jurisprudențe în cari ea urmează această regulă, că unde legea specială tace, dreptul comun vorbește; și sunt jurisprudențe în cari se abate formal dela acest drum.

Citațiunile vor face mai clară afirmațiunea noastră.

Iată o jurisprudență a Casației din 15 Ianuarie 1896 (secția II-a):

«Considerând — zice Curtea supremă — că legiuitorul

prin diferite texte ale Codului de comerț, a prevăzut anumite cum trebuie să se calculeze termenele de apel, opoziție etc.; iar în ce privește cererea de revizuire, legiuitorul comercial nu a prevăzut cum trebuie să se calculeze termenul;

«Că, așa fiind, întru cât după art. 296 din Proc. civilă cererea de revizuire se face în termen de o lună de la primirea copieii de sentință, termenul de revizuire și în materia comercială nu poate curge decât dela semnificarea deciziunii a cărei revizuire se cere, iar nu dela data pronunțării acelei deciziuni, cum prescrie Codul comercial pentru apel și recurs prin art. 896 și 897 și precum a decis Curtea prin decizia supusă recursului».

Observăm că nici nu se mai discută, dacă revizuirea e admisibilă în materie comercială, afirmativa fiind primită fără controversă. În Franța acest lucru se discută și, cum am indicat mai sus, în majoritate doctrina e pentru admiterea revizuirii.

În acelaș sens o altă jurisprudență din 1903, 16 Decembrie (secția I-a):

«Considerând că nicăieri în Legea judecătoriilor de pace nu se prevede care este termenul de revizuire în contra cărților de judecată;

«Că legea judecătoriilor de pace neprevăzând aceasta, urmează să se aplice procedura dreptului comun, care prin art. 296, etc.;

Repetăm aceeaș observație de mai sus că asupra admiterii revizuirii nici o neînțelegere.

Secția a II-a a Casației în 1902¹²⁾:

«Având în vedere art. 447 din Proc. penală;

«Considerând că acest articol, deși vorbește numai de deciziunile Curților cu jurați și că dar s'ar putea zice că el nu se aplică în corecțional, dar motivul ce a făcut pe legiuitor a admite revizuirea, acela adică ca un inocent să nu fie prin eroare condamnat, existând și în corecțional, ca și în criminal, nu este rațiune de a face distincțiune; că, dar, etc.;

Și, în fine, în 19 Iunie 1902, secția I hotărăște:

«Considerând că este principiu netăgăduit în procedură că hotărârile judecătorești, *dare în orice materie*, sunt primitoare de a fi atacate de partea nemulțumită pe toate căile ordinare și extraordinare stabilite de procedură și deci și pe calea revizuirii în cazurile și sub condițiunile stabilite de procedură, *dacă veriuna din aceste căi nu a fost închisă părților prin o dispozițiune formală a veriunei legi*;

«Considerând că legea de urmărire prin nici o dispozițiune a sa nu declară nesusceptibile de a fi atacate pe calea revizuirii, hotărârile pronunțate....;

«Că, dar, existând drept de revizuire în contra unor asemenea hotărâri, etc....».

Acestea sunt câteva din jurisprudențele Casației, cari rezolvă chestiunea în sensul vederilor noastre; și ele se întemeiază toate pe considerențul că între dreptul comun și legea specială este un raport de subsumare. În special hotărârea de la 1902 arată și acest argument că legea specială poate în mod arbitrar să elimine dreptul comun și ea are atunci prioritate.

Cităm acum jurisprudențele Casației în cari soluțiunea e opusă.

¹⁰⁾ Glasson t. II, pag. 74; Mourlon pag. 396, Carré sur Chauveau t. IV, pag. 311; Boitard op cit t. II, pag. 156 și urm.

¹¹⁾ Dalloz, t. 39, pag. 231; Pandectes françaises, t. 48, pag. 613, No. 29 și urm.

¹²⁾ Aceeaș în 1881, 24 Februarie.

Secția I-a, în 8 Ianuarie 1903 ¹³⁾:

«Considerând că din întreaga economie a Legii de expropriere din 1864, cum și aceea din 1900, rezultă că legiuitorul a creat în asemenea materie o jurisdicțiune specială și deosebită de dreptul comun, cu reguli de procedură speciale, singurele cari au a fi aplicate în asemenea materie;

«Că, prin urmare, numai căile de reformare și retractare, prescrise în Legea de expropriere, sunt acelea cari pot fi admise în asemenea materie, etc.»

La 20 Martie 1900, secția I-a ¹⁴⁾ hotărăște:

«Considerând că, în ce privește contravențiunile la Legea licențelor, pentru cuvinte de celeritate ce reclamă materia fiscală, legiuitorul prin art. 118 din Legea licențelor, combinat cu art. 35 și 42 din Legea pentru așezarea impozitului spirtoaselor, a creat o procedură specială și sumară.....

«Considerând că într'o lege specială, care are procedura ei proprie, nu se pot admite prin interpretare alte căi pentru reformarea sau retractarea hotăririlor, date în baza unei asemenea legi decât acelea anume create prin legea specială;

«Că un mijloc extraordinar de atacarea unei hotăriri, cum este revizuirea, nu poate fi admis decât atunci, când este în mod expres acordat de lege. Și cum acest mijloc nu este prevăzut prin Legea licențelor, nu poate fi creat prin interpretare în materie de contravențiune la această lege, etc.....»

În fine, cităm și o hotărîre a Casației, s. I-a din 13 Septemvrie 1900, scăpată probabil prin inadvertență și pe care o cităm ca titlu de curiozitate:

«Considerând că dreptul de revizuire nefiind conferit nici uneia din părți prin acea lege (e vorba de Legea licențelor), nu li se poate acorda acest drept, nici după Procedura civilă, de oarece dreptul comun în această privință nu este cel civil (?)».

Mai sunt negreșit și alte hotăriri, dar am citat pe acestea, ca reprezentând quintesența argumentării asupra chestiunii.

Puțină analiză în concordanță cu studiul nostru.

Observăm că în primul rând Inalta noastră Curte, neadmițând revizuirea unei judecăți într'o materie specială, simte nevoia de a găsi un caracter propriu legii speciale. Iată în ce se rezumă această idee în jurisprudențele citate: Legiuitorul a creat o procedură specială *în intenția de a obține o repede judecare*. Întrebarea ce urmează, dacă acesta e caracterul procedurii în legile speciale citate, e în mod natural aceasta: contrazice revizuirea acest caracter propriu al lor? În caz afirmativ, revizuirea — suntem de acord — nu e admisibilă. Dar în speță, întru cât revizuirea împiedică executarea? Și de unde această filozofie brutală, ca să nu aibă cineva puțința de a fi reabilitat, când este unul din cazurile de eroare așa de binecuvântate, cum sunt cazurile restrictive de admisibilitate a revizurii? A, dacă principiul dirigent al legilor numite mai sus, ar fi ca să

se obțină cu orice preț condamnarea unui bănuț de contravenție, negreșit nici o obiecție — revizuirea nu e admisibilă. În materia expropriațiunii pentru utilitate publică, spiritul conducător al legiuitorului se poate deduce: este ca să se scoată neapărat un teren din proprietatea particularului; revizuirea lovind acest principiu, nu poate fi admisibilă, dar desigur și în această lege — în general — revizuirea e admisibilă.

În al doilea rând ni se pare nedestul de întemeiată această argumentare: «că odată ce legiuitorul a determinat căile de reformare.....» Unde se vede lucrul acesta? În Legea băuturilor spirtoase, Legea licențelor, Legea zaharinei, etc., ceea ce interesează pe legiuitor este fixarea unor termene scurte de judecare, cum foarte bine a sezizat Inalta Curte acest punct. E dar o forțare a raționamentului să deduci din această considerațiune că legiuitorul a determinat căile de reformare.

În fine, ultimul argument al instanței supreme e «că nu se poate introduce prin interpretare calea de retractare a revizurii». Dreptul de revizuire există în legea noastră de Procedură civilă, care formează dreptul comun și după cele ce am spus mai sus, admițând revizuirea într'o lege specială, nu creiăm nimic; facem numai o justă aplicare a principiilor generale de drept.

Încheiem studiul nostru:

Dreptul comun, o organizație legală și juridică complexă, subsumează legile speciale. Raportul dintre dreptul comun și legea specială se poate înlătura sau prin considerațiuni asupra caracterului propriu al legii speciale, ori pe temeiul principiului său dirigent, sau prin o dispozițiune formală.

Dreptul de revizuire, prevăzut de dreptul comun, se aplică în orice materie, dacă nu se exclude prin considerațiunile de mai sus.

Cons. Popescu
Avocat

București, 31 Martie 1909.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. III

Audiența dela 16 Martie 1909 ¹⁾

Președenția d-lui G. P. PETRESCU, președinte

Ion Ionescu cu Ministerul de finanțe

Revizuire. — Dacă în materie de contravenție la Legea pentru importul zaharinei există drept de revizuire — Interpretarea restrictivă a acestei legi.

Cererea de revizuire nu este admisibilă, când ea privește judecata unei contravenții la legea specială, cum este Legea pentru importul zaha-

¹³⁾ Aceeaș, secția II-a.....

¹⁴⁾ Aceeaș la 23 Fevruarie 1900, secția I-a și 25 Octomvrie 1905, secția III-a.

¹⁾ A se vedea în legătură cu această hotărîre, studiul «Legile speciale și dreptul comun», publicat în acest număr. N. R.

rinei, de oarece această lege, indicând mijloacele de atac ale deciziunilor administrației superioare, între aceste căi nu este indicată calea extraordinară a revizuirii și, deci, ea nu se poate crea pe cale de interpretare.

Deciziunea 79/909.—Respins recursul făcut de Ion Ionescu, contra sentinței Tribunalului Prahova, secțiunea I, No. 431/908.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat Cons. Popescu, în desvoltarea motivelor de casare; și

Pe d-l avocat C. Marinescu, în combateri.

Deliberând,

Asupra motivului de casare, invocat de recurent:

«Rea interpretare a art. 19 din Legea pentru importul zaharinei și violarea art. 288, combinat cu art. 291 și 742 din Procedura civilă.

«După aceste articole, minorul are drept în cele două luni dela majorat, să ceară revizuirea judecăților, dacă cei însărcinați a-l apăra, l-au apărat cu viclenie sau nu l-au apărat deloc.

Legea pentru interzicerea importului zaharinei este adeverat că nu prevede calea revizuirii, dar ea de asemeni nu cuprinde nimic care să-i fie contra. Și este o eroare a se crede că tribunalul, de mi-ar fi admis revizuirea, ar fi creat prin interpretare o dispoziție; nu se poate nega că între legile speciale și dreptul comun trebuie să fie un raport și acest raport este desigur acela prin care legile speciale se completează după prevederile dreptului comun. Dacă legiuitorul s'ar fi temut de calea revizuirii, ca o piedică în celeritatea executării hotărârilor date asupra materiei pe care o legifera, nu ar fi avut decât să se pronunțe expres că dreptul de revizuire nu există.

Având în vedere sentința Tribunalului Prahova, s. I, No. 431/908, supusă recursului, din care rezultă că prin sentința aceluiași tribunal No. 117/907 s'a respins ca nefondat apelul făcut de recurentul Ion Ionescu, contra procesului-verbal de contravențiune la Legea zaharinei, dresat în ziua de 11 Martie 1906 de controlorul fiscal Toma Georgescu și aprobat de Ministerul de finanțe; că Ion Ionescu a făcut cerere de revizuire contra acestei sentințe definitive și Tribunalul Prahova, s. I, prin sentința supusă recursului, a respins ca inadmisibilă această cerere;

Considerând că prin art. 19 din Legea pentru interzicerea importului zaharinei, legiuitorul a arătat căile prin cari se pot ataca deciziunile administrative superioare, stabilind numai apelul la tribunal în termen de cinci zile dela notificarea deciziunii și recursul în Casație în termen de o lună dela pronunțarea sentinței;

Considerând că, odată ce legiuitorul a determinat căile de reformare a sentințelor, date asupra contravențiilor la Legea pentru interzicerea importului zaharinei, nu se mai poate introduce prin interpretare, într-o asemenea materie specială, și calea de retractare a revizuirii, cale extraordinară, care, dacă s'ar admite printr-o justă reciprocitate și în favoarea contravenienților în cazurile art. 288 și urm. din Procedura civilă, ar fi de natură a întărziia repede judecare a contravențiilor la sus menționata lege, și aceasta nu a putut fi intențiunea legiuitorului;

Considerând că, așa fiind, motivul de recurs este nefondat și urmează a fi respins ca atare;

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI PUTNA, SECȚIA I

Audiența dela 4 Februarie 1909

Președenția d-lui EM. STROICI, prim-președinte

Obștia locuitorilor Comunei Păunești cu Contesa Dela Fôrest Divonne

Legea asupra drepturilor proprietarilor. — Contract de arendare. — Executarea lui. — Instanța la care trebuie să se ceară executarea lui. — Aplicarea dispozițiilor dreptului comun. — (Art. 371 din Procedura civilă).

Față cu art. 1 din Legea proprietarilor rezultă că, în ce privește executarea contractelor de locațiune, legiuitorul a supus pe părți regulilor de drept comun, deși prin această lege a prevăzut, în mod excepțional, termene mai scurte și formalități mai expeditiv pentru protecțiunea drepturilor proprietarilor.

Astfel, dacă o persoană a investit contractul său de arendare cu formula executorie, adresându-se pentru aceasta la instanța care a autentificat actul, urmează implicit, conform dreptului comun, să ceară și executarea lui tot acestei instanțe, conformându-se astfel principiului necontestat, că executarea se face de către instanța care a pus formula executorie pe act; și acest principiu se aplică nu numai când e vorba de hotărâri judecătorești, ci și de actele autentice, întru cât conform art. 371 din Procedura civilă, și unele și altele sunt supuse aceluiași reguli în ce privește executarea lor.

Tribunalul,

Asupra incidentului ridicat de contestatori, prin care tind a se revoca executarea ordonată de către primul-președinte al acestui tribunal prin ordonanța din 28 Octombrie 1908, pe motivul că a fost dată fără competență, ea trebuind a fi dată de către președintele tribunalului care a investit actul cu formula executorie:

Având în vedere că din examinarea contractului de arendare aflat la dosar, contract a cărui executare se cere, se constată că între Obștea locuitorilor comunei Păunești și Doamna Contesa Ecaterina Dela Fôrest Divonne a intervenit o convenție, care conține mai multe clauze și prin care Doamna Contesă arendează sus zisei Obștii, pe termen de 7 ani, moșia sa Domnești cu arendă anuală de 103500 lei, iar acest contract s'a autentificat de către Tribunalul Ilfov, secția de Notariat, la No. 931/907;

Având în vedere că acest contract devenind exigibil, după cum se afirmă de doamna proprietară prin neachitarea la timp a câștilui de 1 Aprilie, s'a cerut și obținut, conform art. 20 din legea autentificării actelor, investirea lui cu formula executorie la instanța care l-a autentificat;

Având în vedere că doamna proprietară, căutând să reintre în drepturile ce-i sunt rezervate prin acest contract, a făcut uz față de arendașii săi, de dispozițiunile art. 1 și 2 din Legea proprietarilor, cerând și obținând în baza acestui contract investit cu toate formele legale, ordonanța de executare, atacată astăzi de contestatori;

Considerând că, conform dispozițiilor art. 1 din legea proprietarilor, proprietarul pentru plata chiriei sau a arenzii datorită, va putea face o cerere de executare adresată către președintele tribunalului, conform regulilor de Procedură civilă;

Considerând, deci, că față cu acest text de lege rezultă că, în ce privește executarea contractelor de asemenea natură, legiuitorul a supus pe părți regulilor de drept comun, de și tot prin această lege a prevăzut în mod excepțional termene mai scurte și formalități mai expeditiv pentru protecțiunea dreptului proprietarilor;

Considerând că astfel fiind, regulile ce trebuiesc aplicate în asemenea materie sunt cele privitoare la executarea silită din Procedura civilă, stabilite prin cartea V, art. 371, care prevede că executarea silită se va urmări: a) în virtutea unei hotărâri judecătorești; b) în virtutea unui titlu executoriu.

Considerând că proprietara Doamna Contesă de Divonne, investind contractul său de arendare cu formula executorie și adresându-se pentru aceasta la instanța care a autentificat actul, urma implicit să ceară și executarea lui tot acestei instanțe, conformându-se astfel principiului necontestat că executarea se face de către instanța care a pus formula executorie pe act, care în speță este Tribunalul Ilfov;

Că nu se poate adresa unei alte instanțe, reiese și din dispozițiunile art. 400 din Procedura civilă, privitor la contestațiile asupra execuției silită, din care reiese că toate contestațiile ce s'ar ridica asupra execuției silită, sau între părți, sau de către cei de al treilea interesați, privitoare la înțelesul, întinderea și aplicarea dispozițiilor ce se execută, se vor îndrepta la instanța care a încuviințat titlul executor, iar toate cele alte incidente și contestații ce s'ar ridica asupra urmării însăși se vor îndrepta la instanța care execută hotărârea;

Considerând că deși acest text de lege vorbește de hotărâri, totuși este necontestat că actele autentice investindu-se cu formula executorie sunt asimilate de legiuitor hotărârilor judecătorești, supunându-le în ce privește executarea lor absolut aceluiași reguli după cum reiese din dispozițiunile art. 371 din Procedura civilă;

Considerând că e de necontestat că dacă obiectul contestației de față ar fi privitor la dispozițiunile art. 400 al. 1 din Procedura civilă, implicit tribunalul ar fi incompetent să judece contestația și ar trebui să se conforme acestui text de lege, declinandu-și competența și trimitând pe părți înaintea Tribunalului Ilfov, care a investit actul;

Că, față cu toate acestea, d-na Contesă urma să ceară executarea actului său de arendare președintelui Tribunalului Ilfov, secția de Notariat, și această instanță, ordonând executarea, să intervie către Tribunalul Putna prin comisie rogatorie, să execute ordonanța sa, imobilul arendat și care urma a fi evacuat aflându-se în circumscripția acestui tribunal;

Că, de altfel, nu s'a arătat de d-na proprietară că prin contractul a cărui executare se cere, părțile și-ar fi rezervat dreptul, ca derogând dela prevederile Legii de Procedură civilă, să-și fi ales acest tribunal pentru executarea acestui contract;

Că, față cu toate aceste incidente ridicat urmează a fi admis;

Având în vedere că, în ce privește daunele cerute de contestatori, nedovedindu-se cu nimic, tribunalul cată a le respinge;

Văzând dispozițiunile art. 1 și 2 din legea proprietarilor, 371 și urm. și 400 din Procedura civilă și 20 din legea autentificării actelor;

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător de ședință N. C. Penciulescu, tribunalul, în majoritate *), admite incidentul, etc.

(ss) N. C. Penciulescu; C. Tatovici.

OBSERVAȚIE. — Precum vedem, Tribunalul Putna, prin sentința ce publicăm astăzi, decide că acțiunea care are de obiect executarea contractului de locațiune sau de arendare, conform art. 1 din Legea proprietarilor, se adresează la tribunalul care a investit contractul cu formula executorie, iar nu la tribunalul domiciliului părții, în speță a locatarului.

*) D-l prim-președinte a rămas de opinie că bine s'a ordonat executarea.

Nu admitem această soluție, pentru că, în speță, este vorba de o acțiune care izvorăște din contractul de locațiune care, ca atare, trebuie introdusă, conform dreptului comun (art. 58 din Pr. civilă), la domiciliul părții, adică la acel al imobilului închiriat, după art. 4, § ultim din Legea proprietarilor, întru cât știut este că dreptul locatarului sau arendașului este un drept personal. Vezi, în acest sens, D. Alexandresco, tom. III, pag. 221 urm., nota 1, precum și tom. IX, p. 30, *ad notam*. Vezi, de același autor «apendicele» dela finele tom. IX, în care Legea asupra drepturilor proprietarilor este studiată în toate amănuntele ei, cu toate lacunele și imperfecțiunile ce cuprinde această lege, una din cele mai defectoase ce avem în legislația noastră.

(N. R.)

INFORMAȚIUNI

A apărut: *Volumul V, REPERTORIUL GENERAL DE JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ A INALTEI CURȚI DE CASAȚIE* de d-l I. C. Barozzi.

Acest volum care s'a pus în vânzare cu prețul de 8 lei e întocmit în felul și ca supliment al celorlalte patru volume ce au apărut anul trecut în editura *Curierului Judiciar* și al căror preț total e de 60 lei, broșate.

Suplimentul acesta cuprinde toate principiile de drept, soluțiunile și interpretările de legi date de Inalta Curte de casație în cursul anului 1906.

De vânzare la *Curierul Judiciar*, care servește orice cărți de drept române sau streine, broșate sau legate după dorință, contra valoare, mandant sau ramburs.

TABLA DE MATERII pe anul 1908 a *Curierului Judiciar*, ce a apărut, cuprinde opt coale tipar; e întocmită în mod analitic-alfabetic și pe articole de legi și regulamente.

Această tablă de materii, care este un adevărat repertoriu juridic, se vinde tot pe prețul de 5 lei ca și acelea din anii trecuți. Ea nu se va trimite decât numai celor la corent cu plata abonamentului.

Rugăm deci pe cei rămași în urmă cu plata a se pune la curent trimitând prin mandat postal sumele datorate.

A apărut: *Teoria Proprietarului aparent și Legea Consolidărilor Petrolifere* (art. 3, 4, 7, 11, 12, și 14 din această lege și 33 din regulamentul ei), de d-l Cezar I. Vărgolici judecător la Tribunalul Prahova. Această interesantă lucrare cuprinde 70 pagini. Prețul 1 leu.

Rugăm stăruitor pe abonații rămași în întârziere cu plata abonamentelor, să trimită sumele datorate prin mandat postal, direct la administrația ziarului *Curierul Judiciar*, București, sau să plătească numai la prezentare în mâna incasatorilor: I. RIVEANU, pentru provincie și I. ST. TUDOROIU, pentru capitală, în schimbul chitanțelor ce vor emite din registru cu matcă investite cu ștampila **CURIERULUI JUDICIAR**.